HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אי מה. משמע נדה חמור לטמא לחזן [א]משמע לחזן גדולה המוסמא על הכליס ונדה נשמא עליה מטמאה בגדים שמחת לחזן כדאמר בתורת כהניס[ב] לף משמ דמה חמור לטמא לחזן משמע לחזן ואינו מטמא לחזן משמע [ג] במסכת שבת בפרק רבי עקיבא (דף פג:) לחמרינן במשמ כולי עלמא לא פליגי למטמא כי פליגי לחזן משמע לחין משמו אלא בדבר הרשות לינשא אבל גדולה אינה מטלטלת להיות הטומאה ניצמת עליה וגבי זב הוא דרבייה קרא: **והנוגע לאוסם.** במסכת זב כתיב ומסכת זב הניצת על לחזן משמע מטמא כלים שמחתיה כלמפרש בתורת כהניס[ג] וכתיב לוסם למעוטי דמה: **לכל טומאות הפורשות.** לף אינה לח ולא אינה יבש: **דמפרך לפרושי.** אינה יוצא מלאי לר' יוחנן טהור דלומיה לעלה בעינן ועלה לף מיפרך: **לחקמה.** לשון טחינה כקמה: **חוץ מן השיניס.** והא שיניס לומיה לעלה הן וטהורין וקאמ לחרוייהו: שיניס לף נגרלו עמו אגולין לאחר זמן: **אין גוזו מחליף.** אס ניטל אינו מוחזר: **הגלודה.** בהמה שנקלף עורה מפני טורח מלאכה או מחמת אחין: **דמן ר"מ מבציר.** ולינה טרפה להלרת בריא לאחת גוזו מחליף: **לאלסי וכו'.** עד שהוא מוחזר וגדל: **שליט בה לוירא ומסה.** הלכך טרפה: **שעיניה.** מרלעת לאחוז: **וחכמים פוסלין.** לף הלרת בריא לאחת אין גוזו מחליף: **קריר עלה נשרא.** מתקשה בשרה ונעשה כעור: **לאפיפא.** סיפא דוקא שעורותיהן כבשרן: **וכוי.** העורות שאנו חכמים להיות מטומאין כבשר בפ' העור והרוטב[ד]: **שעבדן או הילך בהן לדי עבודה.** כלרך שרגילין לאחת עור לפני דורכן ושיעור עבודה מפרש[ה] בגבולות (דף טו) ובפסחים (דף מו.) לדי[ו] מיל: **טהורין.** שבטלן ממורת בשר: **כי עבדו.** נמי טהור להא בטילה: **נעשה מקומו נקט.** כלומר רוסס נרלה בה חריץ או גומא ואין כולו חוזר לאל שער ולפורו אין נטילתן ניכר: **לאחרים.** לזב: **שעיר המשתלח.** גורס טומאה למשלחו לכתיב (ויקרא טז) והמשלח את השעיר וגו': שרץ מטמא במגע ולא במשא: נגלה

אבן מסמא. (ב) פ"ק לחזן המוחזת על גבי יחדות וזב יושב עליה וכלי אחת לחזן וטמא מוכל לאל כליס אחרים ומפיק לחזן ממשא מוכל לאל כליס אחרים וקאמ דבפ"ק דבמ"ק (לעיל נב.) לעליונו של זב ובמ"ב מוקי לה במרכב ועול לאי מוכל לאל כליס אחרים ונפקא לס כן לפילו אחרים לרוויים למסבב ומושב נמי ובתורת כהניס מוכח בהדיא דכליס אחרים לרוויים למסבב ומושב לחין להס לפילו טומאה קלה ועול לאחי נקט לחזן לפילו לף על גבי יחדות נמי ועול מדקתני ליה משמע משמע לשון שיחה ומפרש רבינו לחזן גדולה שהיא יכול כוסד על כך על שחין הנגדים מחחיה וכבדה כל כך עד שחין הנגדים רבינו לחזן גדולה שהיא כבדה ומין לה טומאה קלה כדפי' לעיל והשתא לחי שפיר דמייתי לחזן כפ' בחרא (לקמן פט:) והיתיאת לחזן חלא ושומת על פוס גוזא שלריכה שיחה ולחוויי לפי שאינה קלה לטלטל לף קאמ דבפ"ק מרבה לחזן משמע מוכל לאחר משכב מטעם משכב ומושב ובכל הש"ס משמע להיה מטעם משכב ומושב (ג) ובשמעתין משמע לה מוהגוזא לוחם וכן לקמן בפרק בחרא (דף פט:) חזן חזב ובזבה מטמחין בשמא על שיחוק שיחוק חזב ובזבה מטמחין בשמא על פי שנבראו עמו גוזו מחליף והרי עור דגוזו מחליף (ד) הגלודה רבי חאיר מכשיר וחכמים פוסלין ואפילו רבנן לא קפסלי אלא דאדהכי והכי שליט בה אוירא ומחה ולעולם גוזו מחליף (ה) ותנינן אלו שעורותיהם כבשרן (ו) עור האדם הא איתמר עלה אמר עולא דבר תורה עור אדם טהור ומאי טעמא אמרו טמא גזרה שמא יעשה אדם עורות אביו ואמו שטיחין לחמור ואיכא דאמרי הרי עור דאין גוזו מחליף (ז) ותנן וחכמים פוסלין ואפי' רבי מאיר לא קא מכשר אלא דקריר בשרא וחייא ולעולם אין גוזו מחליף ואמר עולא דבר תורה עור אדם טהור כי איתמר דעולא אסיפא (ח) איתמר (ט) וכולן שעבדן או שהילך בהן כדי עבודה טהורין (י) חוץ מעור אדם ואמר עולא דבר תורה עור אדם כי עבדו טהור ומה טעם אמרו טמא גזרה שמא יעשה אדם עור אביו ואמו שטיחין והרי בשר דגוזו מחליף ושמא אמר מר בר רב אשי בשר נעשה מקומו צלקת: אבל הזוב: זוב מגלן דתניא (יא) זובו טמא לימד על הזוב שהוא טמא והלא דין הוא לאחרים גורם טומאה לעלמו לא כ"ש (יב) שעיר המשתלח יוכיח שגורם טומאה לאחרים והוא עלמו טהור אף אתה אל תתמה על זה שאע"פ שגורם טומאה לאחרים הוא עלמו טהור ת"ל זובו טמא לימד על הזוב שהוא טמא ואימא ה"מ במגע אבל במשא לא מידי דהוה אשרץ אמר רב ביבי בר אביי במגע לא איצטריך קרא דלא גרע משכבת זרע

אי מה היא מטומאה באבן מסמא אף מדוה נמי מטומאה באבן מסמא אמר רב אשי אמר קרא [1]והנושא אותם אותם מיעוטא הוא: ובשר המת: מגלן אמר ר"ל אמר קרא [2]לכל טומאתו לכל טומאות הפורשות ממנו רבי יוחנן אמר [3]או בעצם אדם או בקבר אדם דומיא דעצם מה עצם יבש אף כאן יבש מאי ביניהו איבא בינייהו דאפריך אפרוכי מיתיבי [4]בשר המת שהופרך טהור התם [5]דאקמח והוי עפרא מיתיבי [6]כל שבמת מטמא חוץ מן השינים והשער והצפורן ובשעת חבורן הכל טמא אמר רב אדא בר אהבה דומיא דעצם מה עצם שנברא עמו אף כל שנברא עמו והאיבא שער וצפורן שנבראו עמו וטהורין אלא אמר רב אדא בר אהבה דומיא דעצם מה עצם שנברא עמו ואין גוזו מחליף אף כל שנברא עמו [ח]ואין גוזו מחליף יצאו השינים שלא נבראו עמו יצאו שער וצפורן שאף על פי שנבראו עמו גוזו מחליף והרי עור דגוזו מחליף [7]ותנן [8]הגלודה רבי מאיר מכשיר וחכמים [ו]פוסלין ואפילו רבנן לא קפסלי אלא דאדהכי והכי שליט בה אוירא ומתה ולעולם גוזו מחליף [ז] ותנינן אלו שעורותיהם כבשרן [ו]עור האדם הא איתמר עלה אמר עולא דבר תורה עור אדם טהור ומאי טעמא אמרו טמא גזרה שמא יעשה אדם עורות אביו ואמו שטיחין לחמור ואיכא דאמרי הרי עור דאין גוזו מחליף [ח] ותנן וחכמים פוסלין ואפי' רבי מאיר לא קא מכשר אלא דקריר בשרא וחייא ולעולם אין גוזו מחליף ואמר עולא דבר תורה עור אדם טהור כי איתמר דעולא אסיפא [ט] איתמר [י] וכולן שעבדן או שהילך בהן כדי עבודה טהורין [יא] חוץ מעור אדם ואמר עולא דבר תורה עור אדם כי עבדו טהור ומה טעם אמרו טמא גזרה שמא יעשה אדם עור אביו ואמו שטיחין והרי בשר דגוזו מחליף ושמא אמר מר בר רב אשי בשר נעשה [יב] זובו טמא לימד על הזוב שהוא טמא ואימא ה"מ במגע אבל במשא לא מידי דהוה אשרץ אמר רב ביבי בר אביי במגע לא איצטריך קרא דלא גרע משכבת זרע

כי

פ"ק וקאמ לתרוייהו וקאמ א[לפ"כ תקאמ ליה קרא לאו נעשה אלא נלמ"ל לאחר פריך ופשיטא דשיניס אינס בכלל עלס: **אלא** אמר רב אדא. אינו חוזר בו ממה שאמר אלא מפרש והולך מעט מעט: **שמא** יעשה שטיחין. ות"ת והלא מת אסור בהנאה דגמרינן (ע"ז דף כט:) אס אס מעגלה עריפה וי"ל דטומאה אמירלה להו טפי כדאמר בפרק ג' דיומא (דף כג.) ללמדך שקאמ עליהס טומאת כלי יותר משפיכות דמיס ועוד נלאה לעור אינו בכלל בשר לימא בהנאה [ט]דהא עגלה ערופה נמי לף נפקא [י]אלא מדכתיב בה בפרה בקדשים [כ] ועוד קדשים מותרין בהנאה לאחר זריקה שהוא זמן בפרה וניחא שהמת לאיבעי לאחר שנשחל לף יאכל להנאת עורו אלא אמי מבשרו: **בשר** נעשה מקומו צלקת ואין גוזו מחליף. שקאמ בפרק העור והרוטב (חולין קכח:) לבשר מן החי אינו מטמא בהלל בדבעינן דומיא דמיתה שאינה עושה [כ]חליפין כלל. ומיהו כיון שהרושם ניכר קרי ליה בשמעתין אין גוזו מחליף לפי שאינו חוזר להיות כדמעיקרא בלא רושם. ותימה והלא אינו דומה לעצם שאינו חוזר לעולם כשנחתך ממנו. וי"ל שגם העצם מתגדל ומתחזק ומתקשה מקום העצם: **שעיר** המשתלח יוכיח. ותימה לימא דם נדה יוכיח שגורם טומאת משכב ומושב לאשה והדם טהור מזה. וי"ל ניחא ליה למימר שעיר המשתלח יוכיח לפי שהוא טהור לגמרי. ועי"ל דדם נדה נמי

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה אי מה וכו' משמע כדאיתא בפסקת שמת: (ב) תום' ד"ה לחזן משמע פ"ק. ג"כ בד הוא בפ"ק ריש פ' כ' עקיבא: (ג) בא"ד מטעם משא דבשמעתין משמע: (ד) ד"ה מימיו וכו' בשר המת שיבש:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תום' ד"ה חזן וכו' בפ"ק עיין מיל דף מקאה ליה קרא. ג"כ עיין מיל דף נג ע"ש ד"ה משמע שם לדרשה אחרינא ועיי"ש תום' ד"ה לו בפסח וכו' ודו"ק: ב) ד"ה שמא כו' לגלי מלתא מדמסיק בה בפרה בקדשים ועוי. כ"ל ועי' ע"ז דף כט ע"ש תוס' ד"ה בפרה וכו' ול"ע ודו"ק:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

תום' הרא"ש

מהכא הזב ולא המת: **אף** מדרה נמי מטמאה באבן מוסמא. ותימה מאשר היא יושבת ולא דמה ממעטינן נמי מטומאה אבן מוסמא דהא מכח טומאת משכב ומושב היא טומאת אבן מוסמא כדתניא בת"כ מנין לרבות ר' מצעות זו על גב זו ועל גבי אבן מוסמא ת"ל וכל המשכב. וי"ל דאבן מוסמא לא מטמאה אלא טומאה קלה אוכלין ומשקין הלכך מהיא ממעטי' משכב ומושב בלא אבן מוסמא והכא ממעט אבן מוסמא שהוא ענין אחר שאף בזב אין לה אלא טומאה קלה ואי לא הוה אלא מיעוטא קמא לא הוה ממעטינן אלא משכב ומושב ממש שמטמא טומאה חמורה אבל אבן מוסמא שאינו מטמא אלא טומאה קלה לא: **אבן** מוסמא. פרש"י בכל מקום אבן מונחת על גבי יתידות וזב יושב עליו וכלים תחת האבן וטמאים מכל אשר יהיה תחתיו (הזב). ועקשה לפירושו חדא דבת"כ מרבה ליה מוכל המשכב כדפ"ל. וע"ק דקרא דוכל אשר יהיה תחתיו מוקמינן לה לעיל בפ' בנות כותים לעליונו של זב ובת"כ דריש ליה למרבה הזב ועוד. אי מוכל אשר יהיה תחתיו הזב נפקא ל"כ כל הכלים נמי ותנן במסכת זבין ומייתי לה בפרק בכל מערבין כל שהזב נישא עליו טהור חוץ מן הראוי למשכב ומושב והאדם ותניא נמי בת"כ יכול הוא והיא לא ישמאו טומאה חמורה בכלים שאינם ראויין למשכב ומושב אבל ישמאו טומאה קלה ת"ל וכל המשכב אשר ישכב עליו. ועוד אמאי נקט אבן מוסמא דמשמע שהיא כבדה וגדולה

תורה אור השלם

1. וְכָל הַנֹּגֵעַ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּהְיֶה תַּחְתָּיו יִטְמָא עַד הָעֶרֶב וְהַנּוֹשֵׂא אוֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב: ויקרא טו י
2. אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל שֶׁרֶץ אֲשֶׁר יִטְמָא לוֹ אוֹ בָאָדָם אֲשֶׁר יִטְמָא לוֹ לְכֹל טֻמְאָתוֹ: ויקרא כב ה
3. וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּחֲלַל חָרֶב אוֹ בְּמֵת אוֹ בְּעֶצֶם אָדָם אוֹ בְּקֶבֶר יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים: במדבר יט טז
4. דַּבֵּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא: ויקרא טו ב

תום' הרא"ש (המשך)

היה תחת האבן ובא זב וישב על גבי האבן ואחר כך ירד הזב מעליה ובא הטהור וישב עליה בעוד שהמרכב תחתיה נטמא הטהור מחמת המרכב שתחת האבן. והכי דריש ליה בת"כ והישב על הכלי אשר ישב עליו הזב אין לי אלא בזמן שישב עליו ונגע בו מנין לעשרה מושבות זו על גב זו ואפי' על גבי אבן מוסמא ת"ל אשר ישב עליו הזב יטמא. מקום שהזב ישב ומטמא ישב הטהור ניטמא. אין לי אלא בזמן שהזב יושב עליו מנין לעשות דריקן כמלא. ת"ל כל כלי לעשות דריקן כמלא כלומר אפי' נתרוקן האבן מן הזב כגון שעמד והלך לו אין לי אלא משכב ומושב מרכב מנין כו' אלמא בדבר זה מרכב למעלה מזובו של זב וחבירו דאינהו לא מטמו תחת אבן מוסמא וממעטו ליה הכא מדכתיב והנושא אותם ודריש הנושא כמו הנישא כדדריש ליה לעיל בפ' בנות כותיים והנישא כתיב ואיירי בנישא על גבי הדם שהדם תחת האבן והטהור יושב עליה וכה"ג פי' דוקא ממעט דם אבל טהור הנושא את דם הנדה טמא. והשתא ניחא דלא ממעט מהיא ולא דמה: **אותם** מיעוטא היא. תימה דהכא דרשינן אותם למעוטי דמה. ובת"כ דרשינן ליה לרבות דמה (נשאר) ושאר דברים דהכי תניא התם והנושא אותם לרבות משכב ומושב ר' אליעזר אומר והנושא אותם מה ת"ל שיכול אין לי (אלא) מטמא במשא אלא אלו בלבד מנין שכבת זרעו ומימי רגלו ודם הנדה ת"ל והנושא אותם לרבות כל האמור בענין. וי"ל דסוגיא דהכא כרבנן דהא ר"א מרבה מימי רגליו ודם הנדה מדכתיב אותם והכא דרשי ליה מקרא אחרינא ואע"ג דרבנן דרשי התם אותם לרבות משכב ומושב] דהיינו למשכב ומושב] האמור